

ROB DE GRAAF

DE

SHAKESPEARE

CLUB

Personages

Koningin Christina

Prinses Velvet

Prins Espin

Concul – geliefde van Espin

Sousou – huisleraar

Christine

Tessa

Floyd – leden van de Shakespeare Club

Anil

René

Zaterdagochtend in het paleis

velvet Met één vraag loop ik rond:

Waarom?

Waarom neem ik ruimte in?

Waarom moet ik bestaan?

Waarom ademt dit lichaam nog?

Waarom eet en drinkt het?

Waarom drukt het zwaar op de aarde?

Waarom, dat vraag ik...-

Al weet ik niet aan wie...-

Waarom sleep ik me iedere dag voort,

als ik toch eigenlijk niets liever wil

Dan aan dit bestaan ontsnappen?

Waarom deze reis nog voortgezet, als

hij me nooit zal brengen

Naar een plek waar ik wil zijn?

Ik

Velvet

Blue Velvet, die nooit lacht

Ik ben een prinses

Ik slaap op zachte bedden

Ik eet van porseleinen borden

Uit kristallen glazen drink ik elke dag

het allerverste vruchtensap

Overal om mij heen glanst de weelde

Toch...-

Toch ben ik meer te beklagen dan een
dakloze junk

Ik ben een dochter uit een machtig huis – maar hier sta ik, zwak en met
vingers die tasten in de lege lucht

Want – ik spreek het niet graag uit, maar zo nu en dan moet ik mijn
noodlot, mijn geheim, toch delen met de lucht om me heen –

Want ik kan de vrouw niet zijn die mijn moeder, die ijskoningin, wil dat ik
ben

Ik...-

Ik heb iets...-

Ik ben iets...-

Iets dat zij me nooit zal vergeven, mocht ze er ooit achter komen

O, ik weet het heus wel: als je mij ziet, dan denk je: die is totaal normaal

Een jonge vrouw als zoveel anderen, dat ben ik: stralend en lenig, met
een bright stel hersenen en een huid, zo zacht als velours

Door het blank van mijn wangen schijnt het rood van het gezondste
bloed

Aan mij is alles goed

Maar...-

Iets is toch anders...-

Ik heb een verzwegen en verborgen weerzin...-

Een weerzin van...-

Nee, ik wil het niet zeggen – ze zijn overal om me heen en ik wil niet dat
ze me horen...-

Ach, wat, ik zeg het toch – dat geeft wat lucht aan mijn beknelde
gemoed
Ik, Velvet
Ik kan niet tegen mannen
En in mij huist, vlak naast die verborgen afkeer
Een verlangen dat nog veel verborgener moet blijven
Daar zit een begeerte die geen naam mag hebben
Wie ik werkelijk ben, die moet zich schuilhouden – de schande zou te
groot zijn...-
Ik...-
– Hoezo ‘Don’t ask, don’t tell’? Ik moet het zeggen –
Ik ben een pot
En dat is zwaar kut
Daarom
Daarom ben ik het leven moe...-
O, waarom?
Waarom vind ik nergens een deur?
Een deur waardoor ik naar buiten kan lopen...-
Voorbij die deur wacht dan de zachte rust van het niet-meer-bestaan...-
Mijn moeder
Koningin Christina
Is al sinds ik als zuigeling in mijn luiers lag bezig te berekenen met
welke prins of paltsgraaf of promising young man ik mij straks in het
huwelijk kan verenigen
Om zo haar staatszaken te dienen
Om zo ons wankele en winderige koninkrijk een sterkere positie te
geven op de wereldmarkt der machten

Van mijn 'Nein, danke' wil zij niets weten
Ze wil niet weten dat ik mannen eng vind
Dat mannen voor mij vies zijn, met hun drang en hun driften
Met hun behaarde organen
In een oud boek heb ik een afbeelding gezien
Een schokkend realistische tekening van hoe het eruitziet
Die slappe dolk die zij tussen hun benen hebben hangen
In de tekst die bij dat horrorplaatje stond afgedrukt was te lezen
Dat dit vlezig wapen zich soms verheft tot een staat van hard staal –
en dat het dan doordringt tot in het geheime, het kostbare duister van
een vrouwenlichaam
Daar moet je toch niet aan denken
Ik wil die polonaise niet
Ik heb niets met zaad en bonkigheid
Ik kan het niet en ik doe het niet
Nooit zal ik me aan mijn moeders gezag onderwerpen
Als dat is wat ze van me verlangt
Nog liever stap ik van een dakgoot en vind ik op de harde grond mijn
einde
En...-
– Daar wil ik, nu ik eenmaal bezig ben, toch ook iets over zeggen –
Over waar ik wel van droom en wel naar verlang...-
Ik heb het al gezegd: ik ben van die andere school
Ik ben een poes die in een poezenmand andere poezen schoon wil
likken
Dat vind ik nu eenmaal lekker

Soms zie ik op het open veld, hier achter ons paleis, de dochters van
het huispersoneel, die zich vermaken met een balspel
Blonde meisjes zijn het, fris als kleine appels
Dan kijk ik naar ze en ik weet: bij hen zou ik willen zijn
Met hen zou ik mee willen doen
Uit hun midden zou ik er eentje willen kiezen
Een vriendin, die ik in vertrouwen kan nemen
Een zachte, maar krachtige lotgenote, die mij en mijn trillende
gedachten begrijpt
Die me helpt mijn levenslot te dragen
Een vrouw, voor mij...-
Ik kijk en ik mijmer
Een lekker lichaam, zie ik voor me
Een blanke romp, waarin de meisjesonschuld woont
En dan...-
Ons begeren, dat we in elkaar herkennen
en waar we ons totaal niet voor hoeven te schamen...-
In stoere verbondenheid zouden we leven,
we zouden gezond zijn en samen actief in de buitenlucht
We zouden de sterke honden laten blaffen...-
We zouden houthakkershemden dragen en open schoenen van stug
leer
Elke nacht zouden we slapen op een zacht bed met blanke, zijden
lakens
En daar, in het donker van de nacht en in het onbewustzijn van de slaap
Daar zouden onze handen, onze lippen elkaar vinden

Als dan, uren later, de nieuwe ochtend kwam, hadden we elkaar kracht
gegeven om de wereld tegemoet te treden

O, fuck...-

Als mijn moeder, Koningin Christina, zelfs maar zou vermoeden dat er in
mijn hoofd dit soort films worden afgedraaid...-

Ze zou me zonder met haar ogen te knippen in een kerker vol padden
en ratten laten gooien, al ben ik haar enige dochter

Mijn moeder duldt geen afwijking: alles moet volgens de regels, alles
moet gaan zoals de traditie het wil en zoals zij het heeft bedacht – maar
dat kan ik niet aan...-

Wat moet ik?

Velvet vraagt

Velvet krijgt van niemand antwoord

Maar – laat ik ophouden met mijmeren

Laat ik mijn zware gedachten terugduwen

in het broeierige donker van mijn geest

Want daar komt ze aan, mijn geëerde en gevreesde moeder

Daar heb je Koningin Christina

Christina op

christina Velvet

Kind

Wat zit je hier weer in het donker

Wat ben je weer niet aan 't borduren

Wat lees je weer geen mooi boek,

over paarden of over heraldiek

Wat heb je weer geen make-up op...-

En wat draag je weer een lompe tuinbroek...-

Weet je nog altijd niet wat decorum is?
velvet Goedemorgen, moeder
christina Ja – sorry, hoor – daar heb ik echt geen tijd voor – voor
beleefdheid en gedoe
Je moeder moet een land regeren, kind
Je moeder heeft voortdurend teveel aan haar hoofd
Niets gaat goed, hier:
In het dal zijn overstromingen
In de bergen heerst al maanden grote droogte
De oogsten zijn mislukt
In de fabrieken wordt op halve kracht gewerkt, omdat de exportmarkt is
ingestort
Something is rotten in dit rotland
En als...-
Als ik dan, een enkele keer...-
Als ik deemoedig durf te vragen of ik hulp
en steun krijg
Van mijn twee bijna volwassen kinderen
Als ik de hoop uitspreek dat zij hun moeder terzijde staan bij haar
ondraaglijk zware werk – dan is hun antwoord vierkant: Nee – dat doen
wij niet
Mijn lieve zoon zit liever op die puddingbillen van 'm, te luisteren naar
luit- en harpmuziek, in plaats van dat-ie zich in de staatszaken verdiept
Alsof hij niet de kroonprins is
Maar vrijblijvend vaart in een roze bootje, altijd op weg naar Arcadië
En mijn dochter
De Princess Royal

Die zoekt eerder de morsige schaduwstreken op waar de gewone
mensen rondscharrelen
Dan dat ze haar moeder vergezelt wanneer zij een langdradig
werkbezoek moet brengen aan de Raad van Adel
Heb dank, mijn kinderen
Dank voor de ruimte die jullie aan je moeder geven om het allemaal
lekker zelf en in haar eentje uit te vogelen
Ik ben Christina en Christina staat overal alleen voor
Dat is het monotone, het monochrome verhaal van mijn leven
velvet Goedemorgen, moeder – ik zeg het gewoon nog een keer
En vervolgens wil ik u er toch op wijzen, als dat geoorloofd is, dat ik me
echt niet geroepen voel om u bij uw werk terzijde te staan
Omdat ik zelf helemaal nergens om heb gevraagd
Niet om de lucht en het zonlicht die me in leven houden
Niet om mijn koninklijke status
Niet om mijn verblijf in dit paleis, waar alles koud marmer is en dode
mahonie
Voor mij had dit baantje echt niet gehoeven
Ik ben prinses omdat ik dat nu eenmaal ben – niet omdat ik 't zelf heb
gewild
christina Baantje?
Het is geen baantje, kind
Het is je plicht, je bloed, je monarchale roeping
Het komt van – weet ik veel – het komt van grote hoogte en uit het
diepste van de aarde op ons bord
Wij zijn de macht
Wij zijn de elite

Hup, Velvet, kom op

Je bent een meid van twintig jaar, je ziet er prachtig uit, je kunt prima schermen en borduren en aquarelleren

Aardig dansen kan je ook – en als je een beetje je best doet kun je ook op niveau converseren

Maar dan moet je wel willen – hoor je, Velvet, wat ik zeg?

Dan moet je ophouden met dat geslampamper

Dan moet je je kamer uit komen en eindelijk eens voelen wat dat is: een jurk van zacht glanzende batist, die strak om je middel zit en je schouders vrij laat – dan moet je af van die troep van jute en canvas – en je moet Sekt leren drinken, dat is iets anders dan groene thee

Een bal, Velvet

Je moet eindelijk eens een keer naar een bal

Netwerken, moet je

Je moet aan hooggeboren jongemannen, die ik zorgvuldig heb geselecteerd, laten zien dat je beschikbaar bent

Je bent een gat, Velvet – een koninklijk gat –

Dus geef je moeder de gelegenheid om dat gat met iets behoorlijks op te vullen

Een nuttige prinses is een goed getrouwde prinses – dat is een natuurwet

velvet Ik weet niet, moeder...-

Of – ja, nee – ik weet het wel: aan trouwen ben ik helemaal niet toe

Veel liever wil ik een keer incognito met de vissersvloot mee de zee op gaan

Lekker banjeren aan dek en een beetje aan die netten sjoeren

Vissen te zien spartelen tot ze doodgaan

Dat, moeder, dat is spanning die ik lekker vind
En verder zou ik...-
Ergens in de polder...-
Daar, bij de molen, die het water wegpompt en het graan vermaalt...-
Daar zou ik de boerenmeisjes willen helpen bij hun werk...-
Ik hou van zwoegen, ik hou van spieren die vermoeid zijn, ik hou van
het volk dat werkt en zweet en dat niet weet wat klagen is
Ik heb niet zoveel met het gelispel en geruis in zo'n balzaal
Ik wil niet te koop liggen, in een kraampje op de huwelijksmarkt
Ik wil niet, moeder – snapt u dat?
Ik wil niet en ik kan het niet
christina Kop houden, Velvet
Excusez het woord, maar dit wil ik jou niet horen zeggen
'Ik wil niet...-
Ik kan niet...-'
Wat denk je wel?
Jij hebt te willen wat je moeder je voorschrijft
En jij kan wat iedere prinses moet kunnen
Alsjeblieft...- 'Het volk'...-
Dat volk is niet meer waard en het verdient niet meer aandacht dan de
straatstenen waarover wij lopen – bij die laagte ga je toch niet stil
staan?
Ik praat zo dadelijk wel eens met Sousou, jullie huisleraar – misschien
dat hij die egalitaire praatjes van jou onschadelijk weet te maken – mij
lukt dat niet – ook daar heeft je moeder echt de tijd niet voor
Maar ziek word ik er wel van
En – ander onderwerp – en vandaag, mijn kind?

Wat ga je vandaag allemaal doen?

Hoe ga je vandaag je land dienen en aan de toekomst werken?

velvet Ja, precies, dat wilde ik net aan u vragen, moeder:

Vindt u het goed als ik vandaag, in mijn functie van beschermvrouw van de amateursport in dit land, een bezoek breng aan de hardcore rugbytraining?

We hebben, dat weet u, een heel sterk vrouwenjuniorenteam en het zal me een genoegen doen ze aan te moedigen

Misschien kan ik dan, na afloop, nog een praatje maken met die meiden, in de kleed-

kamer, als ze lekker hebben gedoucht en helemaal fris zijn...-

christina Nee

Jij komt niet op sportvelden of in kantines,

jij hebt niets bij dat vrouwenzweet te zoeken – jij bent een prinses – en die prinses blijft vandaag thuis

Die gaat de grondwet bestuderen, of weet ik het

Die geeft zich over aan zinvolle verveling

en die blijft ver uit de buurt van hijgende teenagers

Ik pik het niet meer, Velvet

Jij doet niet wat jij wil maar wat ik wil

En nu – nu doe je die sandalen uit en je trekt een fatsoenlijke pump aan
velvet Goed, moeder

Ik buig het hoofd en leg me neer bij uw gezag

Ik ben een vogel die niet zingt, een vogel die niet vliegen mag

Ik word niet geacht er een eigen levenswil op na te houden

Goed, moeder

U wilt het zo en ik moet u gehoorzamen

Maar, moeder – ik zeg u: zo kan ik niet doorgaan
Er komt een dag – en misschien is die dag al aangebroken – een dag
waarop ik de dakgoot op zoek – de dakgoot die me al zolang roept:
'Kom maar – kom maar, Velvet...-
Hier vind je het...-
Hier mag je alles loslaten – je wil niet meer
en je hoeft niet meer...-
Je kunt het, Velvet – doe je ogen dicht en dan kun je het...-'

***

christine Zo...-
Dit gaat goed, toch?
Ik bedoel: ik doe het toch goed?
Of niet soms?
anil Naar mijn smaak doe je het een beetje té goed
christine Which means...?
anil Ja, God, ik zeg het maar eerlijk, Christine – ik zeg het zoals het is,
volgens mij
Jij leeft je veel te enthousiast in
Jij hebt – zo voel ik dat – en ik voel ook dat ik niet de enige ben – jij
hebt echt zoiets als een patente...-
Of, nee, hoe heet dat...-
Een latente afkeer van ons andere levensgevoel
Zij met zij, hij zoekt hij...-
Als je daar niet goed tegen kunt

Als je echt vindt dat wij als soort niet van de andere kant zijn maar van de verkeerde kant...-

Wat doe je dan hier, bij de Shakespeare Club?

De Shakespeare Club is een roze theaterhobbygroep en zo is het

Wij brengen satire, vergeet dat niet – we spelen met een lach, maar de kern is boos

en bitter

Dat is de Shakespeare Club, ja?

Verzetstheater

Politiek, maar dan vanuit je genen

Pas je bij die mind-set aan

Geef alles wat je hebt, voor je rol in dat stuk van ons – maar houd in

gedachten dat Tessa hier the good guy speelt en dat jouw Koningin

Christina-rol primair is bedoeld als negatief voorbeeld

christine Kak, Anil – wat zit jij nou opeens te hameren?

Zo raak ik helemaal van mijn propos af

Ik wil gewoon lekker spelen en daarom zit ik bij deze club – mooie dingen maken met mooie mensen...-

Ik wil dat we, verstand op nul, doordenderen met ons toneelstuk

En wat ik zeker niet wil, dat is metagepraat over hoe en waarom en

hoezo en wat staan we hier nu eigenlijk te bedoelen...-

Wat zeg jij?

Politiek?

Lol en schoonheid gaan boven politiek, dat is wat ik daarop terugzeg

Gewoon, een lekker verhaal tot leven brengen, zodat het net is alsof je

het zelf echt meemaakt – dat moet voor mij de Shakespeare Club zijn

en daarom ben ik lid

En – dit wil ik toch ook wel gezegd hebben – let op s.v.p., want het gaat
jullie allemaal aan – ik ben, qua ideeën en qua verlangen,
ik ben precies zoals mijn natuur mij heeft ingegeven en daar ga ik me
zeker niet voor generen
Straight heeft alle rechten en voor die rechten kom ik op, ook hier bij
deze club
De brede weg kiezen – gewoon: vrouw zoekt boer – dat mag bestaan,
of niet soms?
Ik ben Christine, Christine Normaal – ik ben mijn eigen minderheid, in
jullie midden – en daar ben ik trots op
floyd Dit vind ik wel heftig, hoor, Christine, dat je dat zo onbevroren zegt
Hoewel ik er ergens ook begrip voor heb
Normaal – dat is...-
Gewoon, dat weet ik wel – dat bestaat en daar schrik ik niet van terug
Jij hebt jouw ideeën – en of ik die nu kan volgen of niet, dat zegt niks
over wat ze waard zijn
Alle vogels vliegen onder dezelfde zon, zo is het gewoon
Wij kijken hier bij de Shakespeare Club echt niet op traditionele
levensvormen neer
Onbegrensde verdraagzaamheid – dat is het ei dat we moeten eten
Maar alles is zoals het is: gemengd sporten, dat is gewoon ons ding
niet – als jij dat maar begrijpt en ook accepteert, dan kun je het prima
hebben, hier bij de club
rené Ja...-
Kijk...-
Ja...-
Maar ook misschien toch nee...-

Ik bedoel dit:

De Shakespeare Club staat wagenwijd open voor vrouwen – dat is indertijd best nog een gevoelig onderwerp geweest, maar nu ben ik er blij mee – yes, Tessa, you're in it –

Maar dat er nu ook al gewone, met een man getrouwde vrouwen bij kunnen horen...-

christine ...Ik ben al twee keer gescheiden, als je 't weten wil...-

rené ...Dat vind ik wel weer een hele brug verder

Maar goed – hardop nee tegen iets zeggen, dat doe ik principieel niet
ledere tijd bouwt weer nieuwe dijken om zich tegen de levenszee te beschermen

Ik ben een humanist – of in elk geval, iemand zei laatst tegen me dat ik dat was...-

Dus nolens volens dwing ik mezelf tot: 'Nou, oké dan...'

christine Nolens wát?

anil Maar...-

Of je nu gay bent of niet – queer moet je in ieder geval wel zijn, als je bij de Shakespeare Club wil horen

Je moet zijn van 'nee' en 'anders' en 'mijn regels, die bepaal ik zelf wel'

En als je daar moeite mee hebt, als je van de Ikea en de Blokker bent, ook in overdrachtelijke zin, qua wereldbeeld, dan rot je maar op – no offence, Christine – dit is alleen maar als statement bedoeld en niet persoonlijk, want

ik mag jou enorm

tessa Weet je wat het is, Christine?

Nee – je weet het niet, dat zie ik aan dat blanco gezicht van je

Het is dat ik het heel sterke besef heb dat jij mij niet ziet staan

Dat jij tegen mij niet opkijkt

christine Ach – dat zit allemaal tussen die oren van je

Het zijn nog licht flappende oren ook – zie je wel dat ik goed naar je kijk?

tessa Je ziet wat ik ben

Zeker, dat ontken ik niet

Maar wie ik ben, daar heb jij geen oog voor, Christine

anil Alsjeblieft, even geen microgedoe

en geen egogezweet

We moeten het over deze club hebben

Over de goede roze doelen waar het allemaal om gaat

Ik...-

Ja, ik weet het wel, erg hoog gekomen op die ladder ben ik zelf ook nog niet, maar ik werk er op mijn manier hard aan...-

Ik wil dat wij met deze club toneel maken dat tegelijk een soort onderwijs is

‘Künstler sein heißt Lehrer sein’ – ik weet dat jullie er ook zo over denken

We beginnen bij de grass roots, maar uiteindelijk zal ook de grootste, de ongenaakbaarste boom anders groeien doordat wij de aarde hebben omgewoeld

tessa Daar ga ik helemaal voor – maar ik moet jullie toch zeggen dat het voor mij heel moeilijk is, met zo’n tegenspeler die totaal geen contact maakt en die nooit luistert

Die ’t liefst in haar eentje de ruimte wil vullen en die alleen reageert op haar eigen tunnel-

visie

christine Hier herken ik mij totaal niet in

En trouwens, Tessa – whatever happened to gendersolidariteit?

floyd Hé, mensen

Kunnen we niet gewoon even doorgaan met het stuk?

Ik bedoel: we zijn vandaag pas laat begonnen, we moeten nog een heel eind en ik heb ook nog andere dingen te doen vanavond, op Netflix

christine Ik heb allang jeuk in mijn buik –

ik wil wel

Dus wat wachten we nog?

In de benen, Tessa

Kom maar weer op met die Velvet en dan doe ik ook volop mijn ding

Zaterdagmiddag in het paleis

velvet Vanaf de dag waarop ik ben geboren

Heeft op mij het leven zijn gewicht gedrukt

Het koninklijke leven

Ik moest mijn dynastieke rol spelen

Nee – koningin kan ik niet worden

De kroon is voor mijn broer bestemd –

zo heeft de wet dat verzonnen

Maar men heeft mij toch wel nodig

Als een koninklijke machine die haar koninklijke taken uitvoert

Als koninklijk behang dat de koninklijke vertrekken opsiert

Als gewillige lintendoorknipster en als erelid van het Rode Kruis-comité

Velvet is onmisbaar

‘Nee, Espin’, hoor ik mijn moeder zeggen tegen mijn broer, dat blonde stinkdier

‘Nee, die domme karweitjes hoef jij als kroonprins toch niet allemaal zelf op te pakken?’

Die B-dingen, daar hebben we je zus Velvet voor

Ga jij maar exerceren met de adelborsten en de verse recruten

Ga jij maar meedrillen met de kadetten van het Korps Mariniers, dat is goed voor je...-‘

Die huichelaar – hij mag wél precies doen waar hij zin in heeft

Mij wordt niets gegund, op mij wordt elke dag gelet – maar dat mijn broer zich het liefst laat omringen door rijpere adolescenten met gescheurde spijkerbroeken en met van die vlasbaardjes...-

Dat ziet mijn moeder allemaal niet

Het liefste trekt hij op met de staljongens,
als ze de hengsten borstelen...-

Maar wat hij ook doet en hoe hij ook is – mijn moeder wil van kritiek op hem niets weten

Dat ik onlangs met eigen ogen heb gezien hoe hij hier in het dorp aan een slagerneght zijn zelfgeschreven natuurgedichten zat voor te dragen...-

Ze zou dat uit mijn mond niet eens geloven

't Is wreed

't Is bitter

Ik moet mijn ideeën angstvallig verborgen houden, maar Espin doet niet eens moeite om zijn gesjans met geslachtsgenoten te verbergen

Dat zeg ik: vanaf de dag waarop ik ben geboren

Heb ik reden gehad om mijn lot te beklagen

Velvet is moe

Velvet is verdrietig

Ik zou willen dat ik een schip was – op weg naar een veilige haven en met het vaste voornemen om nooit meer uit te varen

Of, nee...-

Ik zou een wolk willen zijn

Een wolk, die spoorloos oplost in het niets – niemand die nog weet dat ze ooit zwaar en grijs de hemel heeft bedekt...-

Een woord, wil ik zijn, dat iedereen vergeten is...-

Een geur van gisteren...-

Ik wil...-

Mag ik het zeggen?

Ik wil niet meer bestaan...-

christina Vanaf de dag waarop ze zijn geboren

Hebben op mij mijn kinderen hun gewicht gedrukt

Hoe voed je een prins en een prinses op?

Niemand die mij dat ooit had geleerd

Een man en vader was er niet, in dit paleis

Hij, die hun verwekker was, de heerser van dit land

Hij had zich eerst buiten de deur alle ziekten geneukt om zich

vervolgens vakkundig dood te zuipen

Dus daar stond ik, Christina, daar stond ik aan de top – onwennig mijn

kroon dragend en met niemand naast me

Koningin van een lachwekkend klein rijk,

was ik – en ben ik nog steeds –

Dwergachtiger nog is het dan Luxemburg of Liechtenstein – maar er

wonen toch mensen en die willen goed worden geregeerd

Dus ben ik hun vorstin – en in vorstelijke waardigheid heb ik ook nog

die twee moeten grootbrengen

Soms denk ik: er is iets, met hun allebei

iets...-

Je ne sais quoi...-

't Is op zich een stel prachtkinderen, zo sterk en gezond als

stamboekvee...-

En toch...-

Die dochter van me, Velvet, die weet niets van nuance en vrouwelijk
aanpassingsvermogen
Hoe ik die meid ooit een beetje strategisch aan de man moet krijgen,
dat zie ik nog niet voor me...-
Ik denk soms: je lijkt zelf wel een kerel
Met je harde stem
Met je lompe voeten en je recht op het doel af...-
Om mijn zoon, Espin de kroonprins, maak ik me dan toch minder
zorgen, al denk ik ook bij hem soms...-
Nou ja, ik weet niet...-
Er zit iets scheef, of in elk geval is er iets ánders, bij hem, dat heb ik wel
door
Maar ik ben nu eenmaal dol op die jongen...-
Ik had het vroeger altijd al zo gezellig, met hem
Dan kwam-ie 's ochtends bij me in mijn kamer zitten als ik me moest
aankleden
't Liefst deed hij dan zelf iets met mijn haar of met mijn jurk – daar had
hij echt gevoel voor, voor een lok of een knoop of een finishing touch –
zo schattig vond ik dat
Een echte moedersjongen, was Espin en ik,
in mijn weduweneenzaamheid, ik was daar maar wat blij mee
Later bleek hij ook heel goed te kunnen leren – vooral in de creatieve
vakken blonk hij uit...-
Collages maken van gekleurd sitspapier...-
Ja, ik zie in hem toch echt wel een koning,
al blijft hij nog wat slapjes in de heupen
Bier of jenever drinkt hij niet, alleen maar Baileys Irish Cream

Nou ja – ik moet het met hem doen, 't is niet anders

Hij zal straks de vorst zijn van dit land en dan hopen we maar dat die paar aberraties wel bijtrekken

Ik zeg wel eens – tegen niemand, want wie luistert er naar mij? – ik zeg: een serieus oorlogje, dat zou goed voor 'm zijn – dan raakt hij dat kindervet wel kwijt – maar het lastige is dat dat land van ons door geen enkel ander rijk wordt bedreigd en dat het ook zelf voor niets en niemand een bedreiging vormt, dus een gewapend conflict of zelfs maar een politionele actie zit er niet echt in

Zie je?

Dat is precies wat ik bedoel: bij mij loopt alles door elkaar en alles gaat in elkaar over

Als de moeder zorgelijk zucht

Dan welt diezelfde zucht ook op in de boezem van de koningin

***

christine Ik weet niet...-

Ik weet toch niet wat ik van dat script moet vinden...-

rené Script?

Het is een toneelstuk, echt wel

Een parabel of een pastiche of een dramatisch pareltje wil het zijn, heb ik begrepen

'Night Fever' – iemand heeft dat speciaal voor de Shakespeare Club zitten schrijven

Het moet indirect over ons gaan, over hoe wij altijd weer worden gepakt en misbegrepen en hoe we ons verzetten...-

't Is kunst, dus nabootsing – maar het gaat over de werkelijkheid – dat voel je toch wel?

christine Ik voel zoveel – daar heb jij geen idee van

Maar mijn rol, die voel ik nog niet – die is nog niet doorgedrongen tot...-

Tot hier, in mijn buikvet, zeg maar

anil De Shakespeare Club maakt emancipatorisch theater

De Shakespeare Club gelooft in vooruitgang, in ketenen die breken

In glas dat versplintert, in scherven waar bange mensen van schrikken

'Koester de afwijking', daar zijn wij van

tessa Yes, Anil – daar wordt mijn bloed warm van

Als jij zo heel goed op de punaise drukt – zo, dat we weer weten wat pijn is en obstructie...-

Zo, dat je het zweet van het verzet kunt ruiken...-

Yes, Anil – dan sta ik naast je

Laat de zwijgende meerderheid zijn mond maar houden – wij praten wel...-

Weg met alle verkeersborden en taboes en verbodsbepalingen – alles mag bestaan

Dat draagt de Shakespeare Club uit: iedereen die zich aan een baarmoeder heeft weten te ontworstelen is op dat moment geslaagd voor het diploma 'mens'

Dus waar we ook voor vallen en bij welke liefdesvariant we ons ook aansluiten – in essentie zijn we allemaal gelijk

christine Ja, hallo...-

Gelijk, zeg je?

Mag ik daar om lachen?

Heb jij wel eens naar jezelf gekeken in de spiegel?

Ja?

Dan weet je toch dat je daar een heel aparte verschijning ziet

Zulke vrouwen als jij, die zijn nu eenmaal anders

Ik heb daar zelf geen moeite mee – anders zat ik ook niet bij de Shakespeare Club – maar om nu te doen of er geen verschillen zijn...-

Je hebt middle of the road en je hebt – hoe zeg ik dat – je hebt de stoeprand, de goot, de greppel

Wie daar loopt, die bestaat ook en daar is niks tegen – wat je zegt,

Tessa: we zijn allemaal mensen – maar er zijn echt wel verschillen

Wat zwart is, is niet wit en wie roze is, is niet...-

Eh...-

Is niet niet-roze, laat ik het daarop houden

tessa Ergens zit het me steeds niet lekker,

hoe jij praat, Christine

Maar ik kan de vinger er niet op leggen

christine Met vingers zijn jullie toch juist heel goed?

Zo heb ik het altijd begrepen

tessa Liever met vingers of met een gevoelige vrouwentong, dan dat ik me door kerels lek laat prikken, zoals jij 't graag wil

christine Ach – wat je niet kent, daar kun jij geen oordeel over hebben, dus laat mij nu maar

De natuur staat aan mijn kant – met die zekerheid ga ik elke avond rustig slapen

floyd Sorry, hoor – maar ik vind dit veel te particulier allemaal

Die verschillletjes tussen jullie – wie kan dat iets schelen?

Er valt een wereld te winnen als we samen blijven optrekken, toch?

Ik heb echt geïnvesteerd, in dit, in de club, dus ik wil ook wel iets laten zien van wat ik kan: gekweld en strijdbaar

Trots draag ik mijn littekens en dat wil ik de mensen in hun ogen wrijven, of hoe zeg je dat

Zaterdagmiddag in de paleistuin

espin Uren- en urenlang zwerf ik, op stille dagen

Door het landschapspark in Engelse stijl, dat rondom ons paleis is
aangelegd

Omgeven te zijn door weelderige bosschages...-

De lucht op te snuiven van broeiend leven en vochtig bederf...-

Mij doet dat zo veel goed

Ik ben sensitief, het is niet anders

Gevoeliger, misschien, dan voor een jong-
volwassen man gebruikelijk is

Kwetsbaarder dan een koningszoon past

Anders, ben ik...-

Of toch niet?

Anders dan wat?

't Is zo moeilijk om dat te weten...-

Ik ken alleen mezelf, ik ben mijn eigen maatstaf

Maar goed – wat ik zeg – ik wandel graag,
op slippers, in die tuin van ons

Ik bewonder de bloedrode rozenstruiken

Ik zwelg in hun zware geur, ik huiver als ik hun doornen zie

Ik koester de vlezige paddenstoelen met hun suggestieve vormen...-

Afgunstig volgt mijn blik de vrije vlinder, die dartelt en duikelt en buitelt,
van bloem naar bloem – de lichte, lichtgevende vlinder, die
schaamteloos mooi is en die niet langer dan één dag leeft...-
Door mijn natuurstudie vergeet ik, voor een paar ogenblikken, in welke
zwaarte ik zelf ronddobber
Even kan ik het besef verdringen dat ik straks de koning van dit land
moet worden...-
Dan richt ik mijn blik omhoog, naar de zachtblauwe stilte van de hemel
Omdat ik weet dat hij daar ergens moet huizen
Daar, ver weg in die oneindigheid
Daar amuseert God zich door met ons, mensen, rottige spelletjes uit te
halen
Hij verzint de zwaarste, de ondankbaarste opgaven voor ons
Hij lacht dun en met zure tevredenheid wanneer hij ziet hoe wij die
taken niet tot een goed eind kunnen brengen
Voor mij als prins maakt hij het extra moeilijk, ook daar heeft-ie lol in
Waarom?
Waarom is dat?
Wat heb ik verkeerd gedaan?
Waarom moet ik straks naar zo'n duffe dode scepter staren en niet...-
Nou ja...-
Niet naar iets dat me echt wat doet
iets warmes en levends, iets dat groeit?
Waarom is het achterlijke systeem bedacht
dat erfelijk koningschap heet?
Hoe gaat dat: op goed geluk kom je als zuigeling uit een of ander gat
gekropen

Dan opeens blijkt het bloed waarmee je bent besmeurd koningsbloed te zijn
Hup, daar gaat je vrije wil: de dynastie roept
Opgevolgd moet er worden en te kiezen valt er niet
Ik ben met de koningsnee geboren
Zoveel liever zou ik zelf iets bedenken
voor mijn leven, een roeping of een beroep,
in harmonie met mijn temperament
iets met kleuren en styling, dat zou mij heel goed liggen
Of anders...-
Maatschappelijk werk...-
iets doen voor dakloze jongeren ...-
Een tentenkamp, hier in de paleistuin...-
Maar nee – zo gaat dat niet: Espin zal binnenkort de vergulde kroon op zijn schedel voelen klemmen
Espin gaat het land besturen
Bedankt, God, voor mijn uitverkiezing
Bedankt, Christina, dat juist u het bent geweest die mij ter wereld heeft gebracht
Christina op
christina Zo, lekkere jongen, ben je hier?
Je haar zit leuk, vandaag
Ik heb je overal in het paleis gezocht, maar ik had het kunnen weten
Mijn zoon geeft zich weer over aan gedroom en gemijmer, aan vederlicht gefantaseer, hier in het prieel
Ik begrijp het, Espin
Ik snap echt wel waarom je je het liefst verborgen houdt

Achter het zware gordijn van je verbeelding
Je moeder weet als geen ander hoe dun jouw delicate huid is
Ik ken jouw zachte wimpers en je waterige, bijna doorzichtige bloed
Je weet, Espin: ik zou je je afzondering gunnen
Als het aan mij lag, dan mocht jij gerust een kwetsbare gevoelsmens
zijn, een broze poëet, een schilder van landschappen die alleen in je
verbeelding bestaan...-
Maar heus, dat gaat niet – ik kan je niet in vloeipapier bewaren, als een
vaas van het dunste porselein...-
Je moet, als een man, de wereld in
Je moeder moet jou voorbereiden op het koningschap
Je moet eelt kweken, op je ziel, en ook op dat witte vlees van je
Regelmatig denk ik: zou 't niet goed zijn als je op hockey ging, of op
volleybal?
Een paar schaafwonden en blauwe plekken oplopen...-
Ook het zachtste ei wordt hard wanneer je het lang genoeg in heet
water dompelt
Maar goed – als je niet wil, zoontje van me...-
Als je nu nog niet wil...-
We hebben het er later wel een keer over
Jouw moeder draagt een last: ze is vorstin –
en die vorstin vraagt nu aan haar zoon, de kroonprins, om met haar
mee te komen
Je leraar Sousou wacht op je, daar in de kleine raadskamer
Volgens mij heeft hij een college staatsrecht voor gevorderden in zijn
hoofd en dat soort kennis heb jij bere-nodig
espin Waarom, moeder?

christina Daar hebben we het toch al zo vaak over gehad, knoedeltje
Je moet niet vragen 'waarom'
Ieder van ons moet zijn levenslaatje openschuiven – en wat je daar dan
aantreft, daar moet je het mee doen
Voor de een is dat een pen of een rol pleisters of een pikhouweel
Voor jou is het een koningskroon
Jij zult monarch zijn
En juist omdat je zo vatbaar bent voor de bacillen van het boze leven,
juist daarom moet je heel goed leren hoe dat harnas te dragen
espin Waarom, moeder? Ik herhaal mijn vraag
Waarom moet ik iets doen waarvan ik bang ben dat ik het helemaal niet
kan?
Iets wat totaal mijn liefhebberij niet is?
Iets wat me tot eenzaamheid veroordeelt?
christina Eenzaam hoef je als koning niet te zijn, Espin
We zetten straks gewoon een lekkere stevige koningin naast je
espin Een koningin?
Moet dat echt?
Begrijpt u dan niet hoe bang ik ben dat ik een vrouw alleen maar zal
kunnen teleurstellen?
Dat ik haar niet kan geven wat ze van me verwacht?
christina Ja, dat moet, ja
Da's goed voor het land en het zal ook goed voor jou zijn
Ik verzeker je: een beetje vrouw weet echt wel hoe ze zulke varkens
moet wassen
Mannen zijn blind
Maar een vrouw weet precies wat ze zien wil

Die kan ook de slaperigste muis nog in beweging krijgen
En nu hup – kom op, naar je college
Die Sousou zit maar te wachten en hij wordt per uur betaald, dus...-

***

floyd Ik herken dit zó, één op één...-
Dit gaat over ons, toch?
Over ons allemaal
Ik bedoel: in mijn eigen leven...-
Ik heb ook zo lang klem gezeten tussen...-
Nou ja, gewoon, tussen dingen – tussen wat ze voor je hebben bedacht
en...-
En wie je, zeg maar, echt bent...-
Je wil dit...-
Je moet dat...-
Wie anders dan wijzelf kan het leed van de minderheid herkennen?
Het systeem dat je meedogenloos dwingt om je aan te passen...-
Je natuur die zich verzet tegen de cultuur waarin je opgroeit...-
Bah, wat een trubbels
christine Grappig dat je dat zo zegt, Floyd
Ik ervaar wat wij staan te doen toch anders
Mij spreekt juist aan dat het allemaal zo exotisch is
Zo ver weg van wie ik zelf ben
Voor mij begint het bij je kostuum
Van buiten naar binnen

Let it go en let it roll

floyd Bloed en waarheid, Christine – daar hebben wij toch echt wel mee van doen,

in mijn perceptie

Pijn en troost

Een balsem voor de zieke wereld

Dom ben ik niet, ook al lees ik geen boeken, zoals Anil dat doet – dus ik begrijp echt wel iets

De Shakespeare Club

Individueel zijn we stakkers, maar samen vormen we een collectief, ja toch?

Samen kunnen wij heus wel een deuk slaan in de reactionaire boter van deze maatschappij

Zaterdagmiddag in het paleis

velvet Sousou?

Ik heb u nodig

Ik weet dat u zo dadelijk les moet geven aan mijn glanzend gladde broer Espin en dat u dus voor mij geen tijd hebt, maar er zijn toch dingen die ik met u zou willen delen

Dingen waarover ik wil, waarover ik moet praten

Vragen die ik aan niemand anders kan stellen

sousou Praat maar, Prinses

Praat en vraag...-

Sousou weet wat onbevangen luisteren is

Sousou neemt alle tijd

Sousou is blanco, is jenseits von Gut und Böse – u hebt Goethe toch gelezen?

velvet Waarom leef ik, Sousou?

En nog een vraag, heb ik: is het goed om je impuls te volgen?

Als ik het geluk niet heb...-

Als ik het licht van de liefde niet kan zien...-

Als ik een leven leidt als een geprogrammeerde machine, alleen maar omdat ik nu eenmaal een prinses ben...-

Mag ik dan resoluut nee zeggen tegen mijn existentie?

Mij is nog maar weinig overkomen, hier in de wintertuin die wereld wordt genoemd

En toch, Sousou, toch heb ik hardnekkig
het idee dat ik terugkijk op een voltooid leven
sousou Waarom wij leven, dat weet niemand
Maar of we blijven leven, dat is onze eigen keuze
Er zijn mensen die zeggen dat leven een plicht is, een opgave die we
niet mogen weigeren – maar dat kan ik niet met ze eens zijn
Wie heeft die plicht dan opgelegd?
Mij tot wat dan ook te dwingen – dat is een macht die ik aan niets en
niemand toeken
Dat ik leef, dat is omdat ik daar nog altijd een passief plezier in vind
Het is een soort patience, dat ik speel
Ik leef om de tijd te doden
Ik verken het lege landschap en ik hoop niet meer op verrassingen...-
Ik laat me zachtjes wiegend drijven
Als een vergeten lelie op het water van een verre vijver
Ik ben gelijkmoedig en tevreden – zoveel jaren heb ik er over gedaan
om die staat te bereiken...-
Maar ik zou zeggen, Velvet, als u die aan-
vaarding niet kunt opbrengen...-
'Baas over eigen bestaan', daar ben ik van
We weten allemaal: er zijn, dat is één ding – maar er niet meer zijn, dat
is echt heel eenvoudig
Ik hoorde u laatst al hardop denken over een dakgoot
Er bestaan ook zachtere manieren...-
Er staan potten met bedwelmend poeder,
in de paleisapotheek...-

En anders is er de natuurmethode: hier in de tuin groeien zoveel sterke kruiden die altijd bereid zijn om de last van het leven van u af te nemen...-

‘Just do it,’ zeggen ze, zonder geluid te maken, ‘Leg ons op je tong, laat ons toe in je slokdarm en dan gaat verder alles vanzelf...-’

velvet Moet ik dan niet bang zijn?

Bang voor het massieve zwart dat ‘niets’ heet?

sousou Ach...-

Je hebt angst en angst, dat zeg ik

En welke angst is erger?

Ben je bang voor de vuistslag die je onverhoeds treft?

Of ben je bang omdat je iedere ochtend wakker wordt met het besef dat je ook vandaag weer niet zult kunnen doen waar je verlangen naar uitgaat?

Iedere dag opnieuw te moeten voelen

Hoe de lichte mantel van de vrijheid is vervangen door het keurslijf van de verplichtingen

Iedere nacht te gaan slapen in een koud bed

Omdat je weet dat jouw idee over de liefde niet mag bestaan...-

Dat zou mij pas echt bang maken

Dus...-

Nee, deze zin moet ik afbreken

velvet Ik begrijp het, Sousou

Als ik u zeg dat ik mijn levenskoord door wil knippen...-

sousou Dan zeg ik daar niets op terug, Prinses

Dan keur ik dat goed noch af

velvet Oké – die woorden zijn genoeg, Sousou

Ik weet wat me te doen staat
sousou Werkelijk?
U weet dat?
Sousou benijdt u
Sousou weet weinig
Sousou weet niets
Zonder inzicht en zonder bestemming
Zwerft Sousou over de aarde
Velvet af

***

rené Ergens klopt het toch wel, wat die vent heeft opgeschreven
Waarom zou je moeten leven als je er geen lol in hebt?
Als je niet het gevoel hebt dat het zin heeft en dat je iets bijdraagt?
Ik bedoel: juist als gay, in deze tijd, moet je zó uitkijken dat je niet
cynisch wordt en bitter
Ik bedoel: als ik naar Anil en Floyd kijk, dan denk ik: ja, die zijn nog
lekker jong – hard vlees en witte tanden – dan kun je alles wel krijgen
waar je oog toevallig op valt
Zij zien de gouden honing stromen en ze hoeven 'm alleen maar op te
likken
Maar vervolgens denk ik: en ik dan?
Wat krijg ik?
Wie geeft of vraagt mij wat?

Ik ben dan wel bijna in de veertig en mijn haar wordt al wat dun – maar ik kan zoveel, ik weet zoveel...-

Ik heb laatst een reis naar Japan gemaakt, in mijn eentje, dat was echt boeiend...-

Ik bedoel: ik wil nog zoveel hebben...-

Ik heb nog onverminderd trek en honger en gevoel...-

Maar 't is soms net alsof niemand dat merkt

Ik verkoop mezelf ook niet goed, dat is het

De laatste tijd heb ik vaak helemaal geen zin meer om nog naar de kroeg te gaan

Dan blijf ik 's avonds thuis op de bank hangen en ik lees Proust, in vertaling...-

Is ook oké, dat weet ik wel, maar je maakt dan natuurlijk niet echt iets mee en ergens wil ik dat toch wél...-

Ik wil in de wereld staan

Een beetje kijken, een beetje rondscharrelen

Een beetje voelen wat er in zo'n broek zit – gewoon, dingen uitproberen...-

Nou ja – de Shakespeare Club, die bevat me wel – hier wordt in elk geval naar me gekeken – en het gaat ook nog ergens over

Over maatschappelijk onbehagen en daar dan iets tegenover zetten Kunst, dat is gesublimeerde ontevredenheid, voor mij

Zaterdagmiddag in het paleis

Espin op

sousou Ik zat al op u te wachten, Prins Espin

Ik heb ondertussen mijn nagels gevijld, zodat ze extra scherp zijn, ha
ha...-

U weet: vandaag gaan we het over de handelsverdragen hebben, over
de open grenzen en het vrije verkeer

En dan straks ook nog een half uurtje Franse grammatica

Die elegante taal te spreken, daar krijgt u mooie strakke lippen van...-

Goed – laten we beginnen bij het Romeinse Rijk en hoe heftig het daar
toeging...-

espin Nee, Sousou, alstublieft

Ik kan het niet

Ik kan het niet aan

Niet vandaag

sousou Waarom niet, mijn prins?

Vandaag is toch een dag als alle andere?

Ook vandaag zijn we gevangenen – zoiets zei ik daarnet nog tegen
mevrouw uw zuster

Ook vandaag klemt de vertrouwde enkelband van onze plichten

Ook vandaag zal hard werken de enige remedie zijn tegen ons
menselijk tekort

espin Juist dat wil ik niet, Sousou
Ik wil niet hard werken
Ik wil me niet neerleggen bij mijn lot
Ik wil vrij zijn, ik wil spelen – de homo ludens, dat is toch iets?
Weet u, Sousou...-
Een beste vriend, zou ik willen hebben
En daar dan een beetje mee praten, over dingen – over politiek en
gevoel...-
Iedere ochtend, als ik wakker word, dan moet ik schrikken
Wanneer ik besef door wat voor verwarrende dromen ik tijdens mijn
slaap ben bezocht ...-
Die nachtverhalen...-
Ze gaan bijna altijd over een romp waarop ik steun
Over een mond die me van alles toefluistert
Ze gaan over willoze overgave
Ze gaan over de H van 'hij'
Over een blinde kracht die zich door mijn reserves heen dringt
Dat is op zich wel lekker, allemaal – maar
't is ook verontrustend
Zijn dit tekenen?
En zo ja, waarvan dan?
sousou De koningin wil beslist niet dat ik 't met u over dromen heb,
Espin – en zelf laat ik dat terrein ook liever onbetreden
Wie zich op heet zand begeeft verbrandt zijn voetzolen en dat moeten
we niet hebben, toch?
espin Ik weet het, Sousou
Ik weet het heel goed

Ik moet u niet belasten met gevoelspraatjes
Maar er zijn hier zo weinig mensen met wie ik iets kan delen
Wat raak ik aan, hier om me heen?
Wie wil mij kennen?
Ik zit te denken, Sousou:
Kan ik niet een keer iets leuks meemaken?
Kunt u mijn moeder niet zover krijgen
Dat ze me toestemming geeft om iets avontuurlijks te beleven?
sousou Ik ben niemand, Prins Espin, en ik heb op niemand invloed
Maar...-
Ik ben op mijn manier met u begaan en daarom zal ik u ter wille zijn
Ik zal uw moeder een vrijblijvende suggestie doen
'Misschien, mevrouw,' zo zal ik haar zeggen, 'Misschien is het goed als
uw zoon, de prins, zich wat vaker onherkend in de gewone wereld
waagt
Een goede koning moet heel het leven zelf hebben ervaren, vindt u ook
niet?'
Wie weet stemt uw moeder er dan mee in
dat u op zaterdagavond eens uit dansen
kunt gaan
Gewoon, zoals jonge mensen dat doen...-
Naar de disco, in een oude kelder, waar u zorgeloos kunt swingen
espin O, ja, Sousou, please, do
Een beetje ritmische opwinding, daar heb ik zin in en daar ben ik aan
toe, nu ik nog jong ben
sousou Hm – ik durf te verwachten dat ik wel iets voor elkaar krijg, bij
uw moeder

En ik raad u nu alvast aan, Espin: maak van de vrijheid die u krijgt goed gebruik

Er zit daar, weggestopt tussen uw dijen, een menselijk kompas

Volg die warme naald en u zult terecht komen op plaatsen waar veel te ontdekken valt

espin Ik ga meteen kijken of ik nog iets leuks heb om vanavond aan te trekken

Saturday night, here I come

Espin af

sousou Altijd leuk om de boel in beweging te brengen

Leven is manipuleren

Daarin zoekt Sousou zijn schrale plezier

Ga maar, Velvet

Volg je impulsen en zoek het donkerste rijk op

Kies je weg, al loopt die weg dood

En jij ook, Espin – ga maar

Geef je over aan de Night Fever

Wie weet met wat voor verrassing je straks naar huis komt – je moeder zal schrikken...-

Sousou ziet alles gebeuren

Sousou kent de verlangens

Sousou weet wat verblinding is

Sousou houdt van alles afstand

En haalt onaangedaan zijn schouders op

6

Zaterdagavond in de disco

Espin en Concul ontmoeten elkaar.

Nacht van zaterdag op zondag in de paleistuin

concul Jeetje...-

Ik bedoel: het is altijd al bijzonder als iemand je aan het eind van de avond vraagt om met hem mee te gaan

Dan begint er meteen van alles te trillen en zo...

Maar dat jij dan ook nog eens in een paleis woont, Espin

Jeetje...-

Dat maakt het wel extra speciaal

En dit hier, dit uitgestrekte park – dat is dus jullie tuin?

Al die amaryllissen en coniferen...-

Al die buxussen...-

Prachtig, gewoon...-

espin Ach...-

't Zijn maar planten

Als je er aan gewend bent is het niets

bijzonders

Ze geven je geen geluk, Concul

Leuke naam, vind ik dat trouwens

Alles aan jou is leuk ...-

Kom je uit een arm gezin?

Of lijkt dat maar zo?

Onaanzienlijk zijn, daar kan ik vaak zo naar verlangen...-

Het liefst zou ik in een studentenflat zitten,

of in een woongroep
Of op een zorgboerderij, dat zou ook wel iets voor me zijn...-
Dat je dan samen de varkens hoedt en voor zwakke mensen opkomt
Maar nee
Dat kan allemaal niet
Geen onvrijer man bestaat er dan een kroonprins
concul O?
Je bent nog kroonprins ook?
Dubbel jeetje...-
Dus dan word jij straks....-
Koning, ja toch?
En degene met wie je dan bent, die wordt ook...-
Hoe heet dat ook alweer...-
Die wordt gemaal...-
Bijzonder, Espin, dat wij nu iets hebben...-
espin Vind ik ook
Maar je moet zo dadelijk wel weg wezen
Want anders word je nog gezien door een of andere vroeg-oppe lakei of
tuinman
Dan heb ik stront
Het wordt beslist niet op prijs gesteld dat wij van de familie zo maar
spontaan bezoek ontvangen
En zeker niet in het blauwe uur tussen nacht en dag
Wil je deze angorawollen sjaal van mij om je schouders?
Ik geef 'm je graag...-
Het is nu echt koud

En jij hebt alleen maar die katoenen polo aan – volgens mij draag je
daaronder niet eens een singlet
God, wat een torso...
O, Concul...-
concul iets van wol, dat hoef ik echt niet
Ik heb wel een ander verlangen...-
Dat heeft ook met warmte te maken...-
In mij brandt een zachte vlam
Die wil ik hoog doen oplaaien
Ik wil...-
Van jou...-
Espin...-
Mag ik het zeggen?
Mag ik het vragen?
Ik wil van jou
Een kusje...-
Ze kussen.

8

Bij het eerste licht van de zondagmorgen,
in de paleistuin

Espin en Concul kussen nog steeds.
Velvet op. Ziet hen.

velvet Nee

Nee, alsjeblieft

O, nee...-

Laat het donker van de nacht, dat nog maar net is opgetrokken,
opnieuw over mij neer-
dalen

Want dit wil ik niet zien

Ik wil geen getuige zijn van ontspoorde lustbeleving

Gun mijn oog juist in dit uur de kalmte van een mensenvrij uitzicht

Laat het zich niet hoeven te snijden aan voos gevrij

Maar...-

Zeg...-

Espin...-

Nu we het er toch over hebben...-

Wie is dat eigenlijk?

Uit wat voor vat heb je die oliespons
opgeduikeld?

espin Hee, Velvet

Hij heet Concul
We kennen elkaar nog niet lang
Toch zijn we stilletjes al plannen aan het maken
Voor een hele mooie toekomst, samen
Als twee lepels willen we liggen, samen rug aan buik in het
bestekcompartiment
concul Hoi
En jij bent...?
velvet Ik ben Espins zuster
Ik ben Velvet
Maar...-
Doe vooral de moeite niet
Om mijn verschijning in je op te nemen
Want...-
Vergeet mij, nog voor je me onthouden kunt
Want...-
Want ik ga...-
Ik ben...-
Straks...-
Ik...-
espin Want wat ga je, Velvet?
Wat ben je?
Wat straks?
Wat bedoel je?
En waarom heb je je handen vol twijgen en takken en bloemen en
blaadjes?
Wat is dat?

Wat voor donker plan ben jij aan het smeden?
velvet Dit hier is nachtschade en zwavelkruid
En een hele zwik andere groeisels
Duistere levensdempers die ik in de kruidentuin heb geplukt
Op deze blaadjes ga ik kauwen
En dan zal ik hun sap zijn werk laten doen
Zijn giftige werk...-
Bloed gaat gisten en schiften
Botten verstarren
Huid wordt langzaam koud...-
Vraag niet verder, Espin
Het is beter zo
De wereld heeft Velvet weinig gegund
Nu bevrijdt Velvet de wereld
Van haar overbodige aanwezigheid
Velvet zoekt en vindt de nooduitgang
concul Bedoelt je zus nu...-
Dat ze...-
Jeetje
Dit is echt wel gothic...-
Ik had toch niet kunnen denken, toen ik gisteravond voor de spiegel
mijn wangen met Irish Moss stond te besprenkelen
Dat ik opeens in zo'n spannend boek terecht zou komen...-
velvet Wil je niet toch nog iets tegen me zeggen, broer?
espin Ik vind dat je totaal overdrijft, Velvet
Jij zwelgt in potteuze overdaad
En...-

Dood...-
Dat vind ik zoiets...-
Ik weet niet...-
Zoiets onomkeerbaars...-
Zoiets onmoois...-
Maar, whatever – je kent mijn levensprincipe:
Ik bemoei me nergens mee
Ik heb genoeg aan mijn eigen ellende
Je moet maar doen wat je niet laten kan, zus
Kom, lieve Concul, ik breng je naar de tuinpoort
Dan zien we elkaar vanavond weer, ja?
concul 't Was leuk je te hebben ontmoet, Velvet
Enne...-
Take care
Espin en Concul af
velvet kauwt op de kruiden
Denk niet dat ik zo maar wat zeg
Ik wil echt niet meer
Ik doe het...-
Want ik doe het niet meer
Niet langer blijf ik dolen door dit vreugdeloze landschap
Waar kale pijnbomen heen en weer worden geblazen in de schrale wind
Ik heb een lange, zware wandeling gemaakt
Van niets naar nergens
Mijn diepste verlangens worden niet geduld
Niet vervuld
Oké – dan niet, wereld

Als je mij niet aanvaardt en als je mij niets wil geven
Dan hoef ik jou ook niet meer
Dan stop ik alle troep die mijn leven is in een grote oude koffer
En die zet ik bij het grofvuil
Wie zal me missen?
Niet mijn moeder
Die heeft nooit willen zien wie ik ben
Mijn broer evenmin
Die denkt nergens aan en die ligt straks op een of andere matras te
experimenteren met die van ver gekomen Rubber Doll
Wie mist mij?
Niet de geliefde, de blonde, zachtborstige geliefde die ik nooit gehad
heb...-
Iedereen kan heel goed zonder Velvet
Nu laat ik ze merken dat ik ook zonder hen kan
Ik wil niet meer
Ik hoef niet meer
Ik zal niet meer
Wie de liefde niet kent, die is al dood
Mijn tong verlangt naar de verlamme kruiden
Mijn lichaam ziet uit naar de rust die daarna komt
Mijn verstand stelt zich voor
Hoe heerlijk het is om verlost te zijn
De organen komen tot rust
De zintuigen sterven weg
Verwacht mij, zwart gat
Ik kom er aan

Ze sterft.

9

Later op de zondagochtend in het paleis

Espin en Concul zitten verliefd op de bank.

Christina op. Schrikt.

christina Au

Au, vuur

Au, mes

Au, zoutzuur en grof zand

Au

Wat is dit, zoontje van me?

Wat voor bijtend licht verwondt mijn oog?

Of, anders gezegd: wat heb jij daar naast je zitten?

Waar komt dat vandaan?

't Lijkt op een mens, maar toch ook weer niet...-

God, God – wat de natuur allemaal voortbrengt...-

concul Mevrouw, ik...-

espin Zeg jij maar niets, bebie

Laat mij het woord doen...-

Ja, het zit zo, mama – dit is Concul en Concul heeft veel meegemaakt – veel ellende en onrechtvaardigheid en van de onderklasse en zo – en via een omweg is hij gisteravond laat hier in de paleistuin terecht gekomen, dus ik heb hem opgevangen – dat was mijn drang – en hij stond, echt, eerlijk waar, hij stond aldoor op het punt om weer naar huis

te gaan – hij huurt ergens in de stad een halve zolder, heeft hij me verteld – is aandoenlijk, toch? – maar toen was het door allerlei omstandigheden al licht geworden, dus ik heb gezegd: blijf dan maar ontbijten – er is toch genoeg en...-

concul U bent de moeder van Espin, mevrouw?

Uw zoon en ik – wij houden van elkaar

espin Stil, wat zeg ik nou?

Dat komt later pas

Laat mij 't nu rustig opbouwen...-

christina Wat zei-die?

Wat zegt die hindoe?

Is het waar, wat ik hoor?

Of mag ik hopen dat dit niets anders dan een boze droom is, die zich een weg naar mijn gehoorgang vreet?

Godverdee

Dus dat is mijn zoon gisteravond overkomen, in de woeste wereld

Verdee

Ik had nooit naar Sousou moeten luisteren

Ik had jou niet naar die disco moeten laten gaan

't Is in een kelder, toch?

Zo gaat dat: in een kelder, daar pik je ratten op

espin Concul is geen rat

Concul is een boy

Maar...-

Hè, moeder...-

Ik had het echt anders willen aanpakken, vanwege uw gevoelens en uw opvattingen...-

Ik had u stapsgewijs voor willen bereiden...-

Maar goed...-

Wat Concul zojuist heeft gezegd, dat is natuurlijk qua essentie wel waar
het op neer komt

Gisteravond heb ik op de dance floor het geluk gevonden

christina God alle Jezus

Wat moet ik meemaken?

Altijd ben ik stug blijven hopen dat er voor die rare hang-ups van jou
wel een oplossing zou worden gevonden

Dat wat ik van jou niet wilde zien, niet wilde weten

Op een dag vanzelf zou ophouden te bestaan

Dat jij op een dag doodgewoon naar een vrouw zou verlangen

Omdat jij toch een man bent...-

Sort of...-

Maar nee

Zo werkt dat niet

Zodra mijn zoon de kans krijgt kiest hij, húp, voor de degeneratie

Dansen in De Odeon Kelder – bah...-

Wat voor een koningszoon ben jij?

Ik zeg je dit Espin – en jij mag het ook horen, vetvlek

Ik zeg je: ik ben nog altijd de vorstin hier

En dit geïnverteerde gedrag verbied ik

Geen gepikkenlik in mijn paleis

espin Dan antwoord ik u dit, mama: spontane liefde laat zich niet
verbieden

christina Ach – die zogenaamde ideeën van jou over zogenaamde liefde

Die zijn in flagrante strijd met de grondwet

espin Dan verandert u die grondwet maar –
u hebt toch zoveel macht, hier?

concul Ik verzeker u, mevrouw: als Espin straks koning is, dan zal ik
echt wel naast hem staan – standvastig, heet dat, geloof ik
Ik krijg dan ook een toelage, toch?

christina Jou versta ik niet, daar kan ik echt niet aan beginnen

espin Die jongen is een schat, mama
Ook geestelijk is hij enorm aantrekkelijk

Hij heeft een heel primaire intelligentie

christina Maar een baarmoeder heeft-ie niet, of wel soms?

Sousou op

sousou Pardon en sorry, mevrouw, ik moet iets met u delen –
onmiddellijk – dat wil zeggen: nu, meteen

Mevrouw

Koningin Christina

Ik...-

Hoe zeg ik dit?

Hoe kleeft ik dit onheil in?

Ik was daarnet bij de paleispoort

Mijn pedagogische klus zat er weer op voor vandaag en ik stond op het
punt van weg-

peddelen, op mijn vouwfiets

Toen ik plotseling al het personeel door elkaar hoorde roepen en
schreeuwen

Nieuwsgierig ben ik van nature niet, maar ik moet wel de dingen weten,
dus ging ik toch even kijken in de richting van waaruit die kreten
kwamen

En daar...-

Nabij de rozentuin...-

Daar waar die leuke dolfijnenfontein altijd klatert

Daar stond men in een wijde kring

De stemmen waren inmiddels verstomd –

stille ontzetting overheerste nu – er werd gestaard...-

En in het midden van die zwijgende mensencirkel, daar op het malse,
nog maar net gemaaide gras, daar lag...-

– Hè, waarom moet nou net ik de verkondiger zijn van zo'n zwaar en
zwart bericht?

Daar lag, uitgestrekt, het o, zo mooie, maar onmiskenbaar levenloze
lichaam van Velvet, uw dochter

Haar gezicht was zo sereen

Het gaf zo'n beeld van rust en ingelost verlangen...-

Alsof ze wist dat ze eindelijk thuisgekomen was

Haar blanke huid kleurde langzaam lichtblauw

In haar rechtervuist klemde ze nog wat geplukt groen – het rook bitter

Kortom, mevrouw, het is heel erg en het is niet anders

Velvet, uw dochter, heeft vandaag de dood gezocht en gevonden

christina O, nee...-

Hè, bah ...-

Getverjee...-

Is het waar, wat je daar zegt?

Dood?

Echt dood?

Velvet?

Dat vuile rotkind

Heeft ze voor de zoveelste keer niet aan mij gedacht?

Waarom doet ze haar moeder zoiets aan?

Na alles wat er al die jaren in haar is geïnvesteerd, qua liefde en aandacht

en

dure opvoeding...-

Mijn dochter dood...-

Au

Mijn rug knakt onder de druk van zoveel zware ellende

Waarom krijgt een vrouw kinderen?

Negen zware maanden – en daarna begint de pijn pas echt...-

Waarom doet een koningin alles om haar familiezaakjes goed te regelen, als haar nageslacht alleen maar aan zichzelf denkt?

espin Velvet is dood...-

Goh...-

Ik was toch ergens wel aan haar gehecht

Aan haar gewend, moet ik misschien zeggen...-

Zoiets als het weer, was Velvet voor mij – het is er altijd en meestal heb je er geen last van

Goh...-

concul Huil maar, Espin – dat is goed voor je

Hier is mijn schouder to lean on

espin Huilen?

Nee, echt niet

Huilen voor een ander?

Huilen om een beslissing die iemand zelf genomen heeft?

Nee, bedankt

Daar begin ik niet aan
Ik ben fanatiek pro-choice, op alle gebieden
christina 't Is wel je zuster, Espin
Wijlen je zuster...-
Ik word emotioneel, als ik mezelf dat hoor zeggen...-
sousou Het is allemaal heel verdrietig, mevrouw, vooral voor u
Ik geloof dat ik tot op zekere hoogte wel kan navoelen wat het is om
een moeder te zijn
Maar – zo is het ook – let's be fair...-
U hebt het ook altijd wel moeilijk gehad
met uw dochter, toch?
Velvet heeft...-
Had...-
iets recalcitrants
Een soort hardnekkigheid – dat heb je wel vaker, bij vrouwen, dat ze
trots zijn, terwijl
je totaal niet kunt begrijpen waar dat op is gebaseerd
De lessen die ik haar moest geven,
daar spuugde ze op
'This is a man's world', siste ze soms –
en dan keek ze me aan of dat mijn fout was
Wat ik...-
Nou ja...-
Wat ik eigenlijk bedoel en dus wil zeggen:
Velvet is has-been, maar u hebt uw zoon toch nog?
Dus wat is er helemaal verloren?
espin Ik zit te denken, mama...-

Concul kan misschien de lege kamer van Velvet betrekken?
Dan heeft hij een beetje privé, als hij hier in het paleis is
Ik kan echt niet meer zonder hem...-
Dat is voor u wel oké, toch?
sousou Ergens is het mooi, mevrouw:
u verliest uw dochter, maar u krijgt er
als het ware een zoon bij
Een hele stevige jongeman – dat kan ik echt wel zeggen, als betrokken
buitenstaander
Zit lekker in de billen...-

***

christine Gadverdamme

Ja, sorry hoor – dit staat niet in ons stuk,
maar ik zeg het toch:

Gadverdamme, wat is dit?

Wat voor homopraatjes moet ik hier alsmaar aanhoren?

't Kan me niet schelen wat het script zegt –

ik zeg: bah

Je zou die Velvet moeten beklagen en respecteren, maar nee: het gaat
er bij jullie meteen om dat 't allemaal niet zo erg is en dat een of ander
vies vriendje een slaapplek heeft

Gadverdamme

Als dit ons stuk is, als de Shakespeare Club dit aan de mensen wil laten
zien, dan haak ik af – dan zeg ik tegen jullie: rot allemaal maar op

Ik wil het over mooie dingen hebben –
ik herhaal mezelf, dat weet ik ook wel, maar tot die harde
dégénérekoppen van jullie dringt
het blijkbaar niet door, wat ik zeg, dus ik
moet wel...-
Over mooie dingen en over gevoel en dat je denkt: ja, zo zou ik ook
willen leven
Maar jullie zijn allemaal zo glad en zo glijerig en zo van ‘Klep, klep, hoor
je me praten?’
En dan moet je niet zeggen dat dat je rol is, want ik geloof je niet – jullie
zijn het echt zelf en je geniet ervan
Homo’s zijn niet empathisch, daar kom ik wel achter, hier bij deze club
Voor een beetje gay is ‘ik’ het eerste woord
en ook het laatste
anil Sorry, maar ik voel helemaal niet dat je het nu over mij hebt
christine O, nee?
Dat voel jij niet?
En wat voel je dan wel?
Wat heb jij meegekregen, daar in die achterdwarsstraat waar je
vandaan komt?
floyd Christine, alsjeblieft...-
Op zo’n toon moet je tegen Anil niet praten Dat is echt het leuke voorbij
rené Waarom niet?
Wat maakt dat nu uit?
Alsof Anil daar niet tegen kan...-
Die weet niet beter, toch?
Er zijn nu eenmaal maatschappelijke

spanningen, tussen groepen
Ook daar kunnen wij het toch over hebben,
bij de Shakespeare Club?
Het zou toch niet vol te houden zijn dat hij niet anders is dan wij
Of zie jij dat niet, Floyd?
Je valt toch niet echt op hem?
anil Mag ik misschien ook iets zeggen?
Dit gaat over mij, toch?
christine Wat jij ook gaat zeggen – ik hoef
het even niet te horen
anil Pff
Dan houd ik het wel voor me
Mijn volk is er al driehonderd jaar aan gewend dat het niet wordt
gehoord
christine Je volk?
Zeg je dat echt?
anil Ja, dat zeg ik en ik zal je nog meer zeggen
We moeten breed denken
Homo-emanipatie moet mensenemanipatie zijn
Moet goed zijn voor alle minderheden –
en dan pakken we de bedreigde diersoorten
en de opwarming van de aarde er ook nog bij
Bevrijding van alles
Ik ben geen egoïst en ook geen masochist,
ook al val ik op blonde mannen
Ik ben een universalist: ik wil dat het beter gaat met iedereen
Bevalt dat je niet, Chris?

rené Geen woorden meer, Christine?

Nou, ja – wij kunnen wel even zonder jouw kanttekeningen en bezwaren

Kom op jongens, wij gaan weg, hier

't Wordt mij allemaal te complex en

te theoretisch

anil Laat die droge stok maar rustig zelf bedenken hoe 't volgens haar

allemaal zit

Dan gaan wij ondertussen ergens een lekkere cherry brandy pakken

Floyd, René en Anil af

christine Ik blijf dit toch heel verwarrend vinden

Ze reageren allemaal zo gebeten...-

Ik kan me dan opeens afvragen of die ideeën van mij misschien echt helemaal niet kloppen

Mijn gedachten over kunst en schoonheid en het menselijk gedrag...-

Zitten zij fout, of toch ik?

Nee...-

Is het omdat zij een minderheid zijn, dat ze allemaal zoiets hards en zelfzuchtigs hebben?

Zijn zij als egoïst geboren, genetisch, zeg maar?

Of is dat dan toch ook weer de schuld van de boze wereld?

En lichtgeraakt, dat ze zijn...-

Terwijl ik alleen maar zeg wat in me opkomt...-

Homo dit, homo's dat, homoseksualiteit...-

Ik heb daar tot voor kort nooit zo bij stil-
gestaan

Maar nu ik mijn hersens erover laat gaan bedenk ik me dat het echt niet gemakkelijk moet zijn, om tot hun soort te behoren

Altijd maar achter je genot aanrennen, zonder dat je het gezin of de voortplanting als uitzicht en als alibi hebt...-

Daar word je een beetje raar van, dat begrijp ik wel

Je valt op je eigen ideaalbeeld – daar komt het toch op neer

Dat komt nergens anders in de natuur voor...-

Daarom zeg ik: hetero is toch de norm – en dat heeft warempel niets met moraal of benepenheid te maken – gewoon: biologisch en sociaal is het zo in elkaar gesleuteld – we zijn zo gebouwd, ja toch?

Maar met die jongens valt nergens over te praten

En die Tessa, die is me toch ook zwaar tegengevallen – die wil alleen maar domineren – dat kan ik me vanuit wie zij is op zich goed voorstellen, maar toch...

De Shakespeare Club, dat is mijn club, heb ik gedacht – heb ik willen geloven – maar vandaag weet ik het even niet meer

Ik ben verdwaald, ik ben in een buitenwijk van de wereld terecht gekomen...-

Of, nee, ik ben hier op een kermis, maar ik weet niet of ik in de botsautootjes zit, of op de achtbaan of in het spookhuis...-

In ieder geval voelt het raar in m'n maag...-

***

De geest van Velvet verschijnt.

velvet [geest] Moeder

Laat uw dochter spreken

Nog één keer – en misschien wel voor het eerst – wil ik u mijn verhaal vertellen

Nog één keer koester ik de hoop dat Velvet eindelijk begrepen wordt

Ik heb nu rust en juist daarom wil ik nu

met u praten, moeder...-

***

christine O, shit...-

O, shitteklit...-

Wat is dit...-

Waar komt het vandaan?

't Is toch niet Velvet?

't Kan haar toch niet zijn?

Als 'moeder' word ik aangesproken, ook dat nog...-

Echt, ik heb helemaal geen zin meer in die koningin

En Velvet was toch dood?

Wat heeft ze dan nu toch weer te babbelen en te klagen?

Maar goed, ik moet 't spelletje meespelen,

dat snap ik ook wel – part of the deal...-

Kiezen op elkaar en daar gaan we weer...-

Jezus, waar zit die Christina...-

***

velvet [geest] Nog één keer, moeder...-

christina Nee, alsjeblieft...-

Bespaar me dit, kind

Jouw moeder wil dit niet zien en niet horen

Jij bent het niet, Velvet

Jij kunt het niet zijn – want je bent er niet meer

velvet [geest] Toch wel, moeder
Wie eenmaal bestaat, die blijft voorgoed bestaan
Wij, de gestorvenen, wij weten het
En, anders dan jullie die nog leven,
wij zien het ook
De ether is overvol met rusteloze zielen
Velvet, uw dochter, is nu één van hen –
maar zij wil nog één keer naar u terugkeren
christina Alsjeblieft
Laat iemand zeggen dat ik droom
Dat een luchtspiegeling mijn blik verwacht
Dat een kwade drank mij heeft bedwelmd
Wat ik hoor en niet wil horen
Wat ik zie maar niet wil zien
Wat daar ongevraagd aan mij verschijnt...-
Dat boezemt me alleen maar angst in
velvet [geest] Bang hoeft u niet te zijn
Een geest kan niemand kwaad doen
Een geest wil enkel worden gehoord
Wil worden begrepen
christina Hm
Begrip bestaat niet, tussen mensen
Elkaar verdragen, dat is het hoogst haalbare
velvet [geest] Alstublieft, moeder
Laat tot u doordringen wat ik te zeggen heb
Ik hoop zo dat u kunt inzien

Dat uw harde, uw dove en blinde rechtlijnigheid mij altijd dwars heeft
gezet

Als u ooit...-

Al was het maar één keer...-

Als u ooit aan mij gevraagd zou hebben:

‘Velvet, wat wil jij zelf eigenlijk?

Hoe wil jij dat je leven zal verlopen?

Wat zijn jouw gedachten over hoe mensen het geluk kunnen vinden?’

Dan had ik antwoord kunnen geven

Dan had ik iets kunnen zeggen over de liefde die zoveel gedaanten aan
kan nemen

Over hoe een vrouw van een vrouw kan dromen

Over meer – hoe moet ik dat zeggen? – over meer tussen hemel en
aarde

Over wat lang geen naam heeft mogen hebben, maar toch al zo lang
bestaat als er mensen zijn...-

Maar nee – dat kon beslist niet ter sprake komen

Er waren regels en er was benepenheid

christina Ik heb van al die dingen zo weinig mogelijk willen weten

Dat was mijn manier om er mee om te gaan

Maar denk je nu echt dat ik helemaal nooit iets vermoed heb?

Dat ik niet met bevreemding en soms met ontzetting waarnam wat jou
bezigield en waar jij van aan ging?

Denk je dat ik tegennatuurlijkheid niet heb herkend?

Ik was je moeder, kind, dus het moest mij wel opvallen hoe groot jouw
ogen werden zodra er amazones of worstelaarsters in beeld kwamen

Echt wel – ik zag alles – maar ik heb al die tijd gedacht: dat gaat wel over...-

Op een dag – dat wilde ik denken – op een dag komt mijn dochter er achter dat Venus misschien wel lekker voelt, voor een tijdje, maar dat voor dat geslacht van ons Apollo toch je ware is

Een vagina stelt pas iets voor wanneer je er een flinke fallus tegenover zet

velvet [geest] En toch: wat u hoopte en verwachtte, wat u zeker dacht te weten,

dat is niet gebeurd

Mijn afwijkende oriëntatie ging niet over

Uw dochter kon niet een ander worden dan wie ze was

Ze bleef de liefde op haar eigen helft van het speelveld zoeken

Ik, Velvet

Ik heb gewild

Ik heb gezocht

Ik heb gedroomd

Ik heb gehoopt en daarna heb ik gewanhoopt

De wanhoop benam me de levenslust

Nu ben ik dood

christina En dan moet ik zeker begrijpen dat dat mijn schuld is?

Echt niet

Koningin Christina maakt geen fouten – maakt zulke fouten niet

Koningin Christina doet het goed

velvet [geest] Ik moest met een leugen leven

De leugen dat ik wachtte op een man

Dat ik voor de traditie beschikbaar was

U, moeder, u hebt mij hierheen gemanipuleerd
Uw ambitie heeft mij over de rand van het leven geduwd
christina Wat zei jij daarnet?
Dat je een geest bent?
Dan ben je voor mij niets anders dan een boze, een verdorven geest
Een geest van rotting en van ondergang
Een geest die beledigingen blaast en leugens sist
Genadeloos raak je mij waar ik het zwakst ben
In mijn moederinstinct
Zie je?
Ik huil
Was het je daar om begonnen?
Dan heb je nu je zin...-
Ze huilt onbedaarlijk.
velvet [geest] Ik beklaag u, moeder
Ik beklaag u en ik benijd u
Want u kunt huilen, u kunt handelen, u kunt blijven proberen om zich vrij
te pleiten
Terwijl ik niet meer ben dan een beeld, dan een gedachte, een
herinnering – ik ben er wel, maar substantie heb ik niet
christina Ik heb zo alles gedaan wat ik kon
Zo naar beste weten gehandeld
velvet [geest] Nee, moeder
U deed niet alles
U hebt altijd heel weinig gedaan
U hebt altijd gedacht dat laffe aanpassing het beste is
Ik zou willen dat ik u had kunnen leren

Te geloven in de ruimte en vrijheid
christina Hou op, kind
Ik kan hier niet meer tegen
Hou op me te vertellen wat ik allemaal verkeerd gedaan heb
Afwijking is immoreel, is niet oké – zo heb ik 't nu eenmaal geleerd
Ik sta met allebei mijn poten in de modder
van de mainstream en zo hoort het ook
velvet [geest] Goed dan – ik zal ophouden, moeder
Ik zal me zwijgend voegen bij de ontelbaar vele zielen, hier in de
onbegrensde ruimte
Maar dit is mijn laatste oordeel, voordat ik
u alleen laat
Dat oordeel luidt:
U hebt voor de monarchie en voor de orde gekozen
Voor de conventies en het vooroordeel
Voor de starre zekerheden
Niet voor uw kind
Dat was verkeerd, moeder
Dat is een wandaad geweest waarvan geen kosmische regen ooit de
sporen weg zal spoelen
Dat geeft een litteken dat u voor altijd zult voelen schrijnen
Dit is mijn uitspraak en daar zult u het mee moeten doen
Ziezo – nu ga ik maar
Across the universe
De geest van Velvet lost op in het niets. Christina blijft achter.
christina Waarom heeft een mens twee handen?
Op die vraag krijg ik vandaag het antwoord

Die handen zijn er om niets vast te houden
Ze maken doelloze gebaren
Ze verplaatsen enkel ijle lucht
Die lege handen herinneren ons er aan
Dat we verbonden zijn met niemand

Zondagavond in het paleis

Dans van Sousou en Concul.

Espin komt op.

espin Wat moet ik zien?

Wat voor zweterig spelletje wordt hier gespeeld?

Is de wereld dan echt niets anders dan een inferno van gehuichel en bedrog?

Wat doen jullie daar?

Wat wordt er enthousiast aan elkaar gezeten?

Nee, Sousou, alstublieft

O, nee, Concul – niet dit...-

concul Dit is niet wat je denkt dat het is, Espin

sousou Wij houden ons bezig met toegepast onderwijs, mijn Prins

Ik leer die kameraad van u hoe hij zijn passen het mooist en met het beste effect kan zetten

espin Dit is de bodem die onder me wordt weggetrokken

Dit is een kristallen siervoorwerp dat op de harde grond kapot valt

Dit is de pijn van de ziekte die liefde heet

Liefde: een chronische, een onontloopbaar dodelijke ziekte

Nee, Concul

Nee – je hoeft niets tegen me te zeggen

Jij kunt niets zeggen om dit ongedaan te maken
Mijn oog zag jouw totale overgave
Mijn oog heeft zich verwond aan wat het waarnam
Wij waren samen een huis aan 't bouwen, Concul
Dat huis is ingestort, nog voor het af is
sousou Heren – het is mijn tijd
Wanneer het ingewikkeld wordt
Dan kiest Sousou voor de aftocht
Als het hoog oploopt
Dan zoekt Sousou een low profile
Sousou ziet telkens weer
Dat zovelen niet bij machte zijn
Om het smalle geluk dat hen gegund wordt
Om het beetje vreugde en vertrouwen dat
hen ten deel valt
Ongeschonden door de zee van hun bestaan te loodsen
Met open ogen lopen ze afgronden van onheil tegemoet
Ik zie dat gebeuren
Ik doe er het zwijgen toe
Omdat ik weet dat mensen doof zijn
Ik volhard in mijn stilte, ik wend me af
Ik wil bij die existentiële zwakte niet betrokken zijn
Sousou is een levenstoerist
Hij vindt overal plekken waar het heftig beweegt
Hij verbaast zich over wat hij daar ziet
En vervolgens vertrekt hij weer
Sousou is een reiziger zonder eigen huis

Sousou af
concul Shit, Espin – ik baal hier echt van
't Was echt niet de bedoeling dat je dit zag...-
Whatever er te zien was...-
Ik had zulke leuke ideeën
Over hoe wij voortaan alles samen zouden doen
Jij als koning en ik als...-
Zeg maar...-
Als aangetrouwde prins
De King en de Kingmaker
Heb ik dat dan toch weer zelf uit mijn handen laten vallen?
Waar is die Sousou nu opeens gebleven?
Hij had...-
Hij heeft...-
Wat ik zeg, Espin: er is echt niets gebeurd, maar...-
Maar wat jij misschien gedacht hebt dat er wel gebeurde...-
Dat kwam allemaal bij hem vandaan
Sousou heeft mij gebeten met zijn scherpe tanden – en hier zit ik nu, tot
bloedens toe verwond
Je snapt toch wel hoe dat soort dingen gaan, Espin?
espin Nee
Ik versta jou niet, Concul
Ik heb aldoor gedacht dat jouw woorden helder waren
Zo helder als de waarheid
Maar zo is het niet
Je praat met een gespleten tong
Geen woorden scheidt jij af, maar gif

Zoet gif, dat mij heeft bedwelmd en dat me weerloos maakt
Je verlamt me en dan lok je me jouw kooi in
Jouw kooi van verdorven affecties
Ik heb gedacht dat jij een ideale jongen was, met grote ogen waarin de
liefdeshonger glanst, een jongen met wie ik, samen, fijn van alles zou
gaan uitproberen
Nu weet ik: jij bent niets anders dan een gevaar, voor mij
Omdat je niet weet wat oprechtheid en totale overgave is
Maar ik zeg je, Concul, je hebt nog niet gewonnen
Met het beetje kracht dat ik nog heb verzet ik me tegen je perverse
strategieën
Je moet dit paleis uit – ga jij Sousou maar achterna
Laat mij alsjeblieft in eenzaamheid over aan mijn lot
Laat me in mijn eentje voelen dat deze wereld niet licht is en vol
beloften, maar donker en illusieloos
Laat me alleen, Concul
Een gebroken man heeft er recht op om door niemand te worden
gezien
Een man die zonder liefde leeft moet alleen zijn
In een lege kamer
concul Wat ben ik toch een lul en een sukkel
Wat loop ik weer rond met een zwakkejongens-mentaliteit: altijd
pleasen, altijd mijn hand ophouden en hopen dat ik nog meer
cadeautjes krijg
Wat weet ik weer niet hoe ik mijn eigen belang écht moet dienen
Oké
We'll carry on

Waar je pist wordt het nat, het is niet anders...-
Let's go, dan maar
Het beste met je, Espin
En...-
Denk nog eens aan mij...-
Het was toch lekker?
Concul af
espin Nu ben ik alleen
Alleen, met om me heen een donkere wolk van verdriet
Ik dacht dat liefde kon bestaan
Liefde tussen mensen
Liefde tussen twee mannen
Twee mannen, met ieder een dubbel verlangen
Ze willen koesteren en ze willen worden gekoesterd
Ze willen geven en ze willen krijgen, ze willen hard duwen en zacht
ontvangen
Dat zou moeten kunnen – dat was het idee
Een idee, dat zojuist is verdampt
Een idee dat Concul met zich mee heeft genomen, de nacht in
Voor Espin geen liefde meer, voor Espin geen pogingen...-
Espin is voorgoed teleurgesteld
Espin wil niets meer
Espin zal leven als een prins zonder paleis,
als een monnik zonder klooster, als een man zonder minnaar...-
Espin wordt straks de koning die nooit lacht...-
Ooit heb ik het Velvet, mijn zus, horen vragen: waarom?
Vandaag stel ik diezelfde vraag:

Waarom?

Waarom gaat alles altijd mis?

Zijn wij er dan niet voor gemaakt om met een ander, om voor een ander te leven?

Kunnen we niet in meervoud, als een dubbele eenheid bestaan?

Waarom dacht ik dat ik wist wat ik wilde, maar heb ik er toch niet bij in de buurt kunnen komen?

Heb ik – hebben wij mensen – iets verschrikkelijk verkeerd gedaan en is vreugdeloos egocentrisme onze eeuwige straf?

Kan de liefde voor het eigen geslacht dan geen echte, geen vruchtbare liefde zijn?

Eindelijk heb ik een vriend, dacht ik...-

Het enige dat ik aan die kortstondige verbintenis overhoud is een schraal gemis, is de herinnering aan hoe lief hij kon lachen, hoe bronwaterhelder zijn stem was en wat ik voor sensatie onderging wanneer ik met mijn vingers over zijn huid streek – zo heerlijk animaal, voelde dat...-

Ik ben nog niet oud, maar mijn ziel zit al vol krassen

Wat ik zeg: ik zal niet meer lachen

Ik word de koning van de eenzaamheid

Koning van een land waar veel verdriet is

En meer dan wie ook in het rijk heeft de koning zelf verdriet

Hij weet, als geen ander, dat één vraag altijd als een nevel over deze aarde zal blijven hangen:

Waarom?

***

rené Dat vond ik behoorlijk lekker, Floyd,
hoe jij dat deed

Behoorlijk overtuigend, bedoel ik

Jij meent die dingen echt, hè?

anil Voor jou is deze manier van spelen,
denk ik, goed haalbaar – en het is...-

Nou ja...-

Het is wat het is – het is goed, echt wel

Eindelijk heb ik bij jou een keer dat ik zeg:

ja, dit kan ik geloven – ja, dit ben jij – ja,

dit is Floyd

rené Ik bedoel: je uiterlijk heb je natuurlijk mee, dus jij komt altijd met
veel weg – maar tekst, dat is toch heel lang jouw zwakke punt geweest
– en toch gaat dat nu top oké

anil Ik hoor – wat is het woord – ik hoor dat je begrijpt wat je zegt – dat
je erover hebt nagedacht

Vind ik mooi

De grot van Plato, daar moet ik dan meteen aan denken – ik zie hoe je
met je blote vuisten tegen de wanden van die grot slaat en je wordt niet
gehoord

Vind ik echt mooi

floyd Nou – ik weet niet

Ik bedoel: ik weet niet of alles wat jullie zeggen...-

Of dat...-

anil Nee, natuurlijk, dat is helemaal logisch – zulke dingen weet je nooit van jezelf

rené Jij zeker niet...-

anil Zoiets moet een ander zeggen

Maar – dit is allemaal niet zo belangrijk, toch? – maar waar ik het echt met jullie over wil hebben en dat is wel urgent: is het nu duidelijk dat we die Christine uit de Shakespeare Club hebben gezet?

Ik bedoel: begrijpt zij dat zelf ook?

't Is nog niet letterlijk uitgesproken...-

rené ...Maar zij moet toch ook wel door hebben dat het niet gaat, met haar

Ons levensgevoel is haar ten enenmale vreemd – 't kan niet anders of zij ziet dat in

We zijn niet voor niets daarnet met z'n allen bij haar weggelopen

anil Sommige mensen hebben nooit iets door

Die zien alleen maar iets wanneer ze in de spiegel kijken

floyd Maar – wacht even, hoor, ik wil dat toch – nou, ja...-

Wat zeiden jullie nu allemaal tegen mij?

rené O, niks – niks bijzonders

't Belangrijkste blijft toch dat je er goed uitzag en er heel fysiek bij stond

Echt, Floyd, zo houden we van je

anil Maar terug naar mijn punt: Christine...-

rené Ach, dat lost zichzelf wel op

Die blijft vanzelf weg, als ze eenmaal in de gaten heeft dat ze echt niet meer gewenst is

En dan verdelen wij die rollen gewoon opnieuw, of desnoods kiezen we een ander stuk

Is easy, toch?

anil Als de Shakespeare Club maar woedend is en gevaarlijk

Als de mensen maar lachen om niet te huilen

Als wij maar de profundis kunnen blijven roepen dat er veel niet deugt

en dat alle zogenaamde verdraagzaamheid waar wij mee worden

gepamperd niets anders is dan neoliberale schijntolerantie

Als wij maar blijven geloven in de dictatuur van het seksuele proletariaat

Dan gaat het goed met mij

Met ons

Met de club

En dan geloof ik dat het ook met de wereld beter zal gaan

Tessa op. Ze geeft zich over aan disco-dans.

Christine op. Het dansen stopt abrupt.

christine Jullie hadden het misschien heel gezellig

Zo samen en zo zonder mij

Zo helemaal oké, als rozefronters onder elkaar

Maar hier ben ik toch weer

Mij zijn jullie nog niet kwijt

Hadden jullie nu echt verwacht dat ik me door een minderheid met een grote mond de club uit laat zetten?

Ik dacht het niet...-

Dat zeg ik aldoor al: ik ben Christine en ik mag er zijn

Ik heb daar, achter dat gordijn, even mijn mond gespoeld en mijn haar geborsteld –

en hier ben ik weer

Back to the future

floyd Misschien vind ik dat dan toch ook wel weer oké

Dat jij gewoon bij de Shakespeare Club blijft, bedoel ik
Ik weet niet...-
Dingen zijn vaak zo moeilijk om zeker over te zijn...-
Maar ik bedoel: wie ben ik om te zeggen dat jij ergens niet bij hoort?
christine Hè, hè
Eindelijk zie je iets in
Christine is here to stay
Normaal zijn, dat duw je niet zomaar opzij, alsof de wereldgeschiedenis
niet heeft bestaan
Plus en min...-
Naald en draad...-
De salamander en het holletje...-
Die passen allemaal bij elkaar
En in het menselijke werkt het net zo
tessa Normaal zijn?
Mijn hele leven ben ik er trots op geweest
dat ik anders ben
Die zogenaamde norm, dat hele idee over
hoe je hoort te zijn
Dat is niet meer dan dat de meerderheid
het voor 't zeggen wil hebben
Maar wij...-
De afwijkers...-
Als we willen, dan zijn wij, eh...-
Dan zijn we David en dan nemen we het op tegen alles wat daar groot
en Goliatterig tegenover ons staat
Ik bedoel gewoon: fuck it en laat mij lekker tot de uitzondering behoren

Wij gaan niet om aanvaarding bedelen – de wereld moet zelf inzien dat
'normaal' een woord is dat geen waarde heeft

En dus, Christine...-

anil Ja, precies, zo bedoel ik het ook

'Just say no'

Elke minderheid en iedere groep en alles wat strijdbaar is

Kan alleen maar gedijen bij uitsluiting

Er moet ook iemand níét bij horen, daar worden we sterk van

Dus, Christine, echt leuk is het natuurlijk niet

Maar pak toch die Pradatas van je maar in

En dan lekker met de bus naar huis

rené Maar...-

Wacht even, hoor, want...-

Want wat riep jij daar nu net weer, Floyd?

Vind jij nu opeens niet meer dat we zonder Christine verder moesten?

floyd Ja en nee – zo ben ik – ik ben van dit en dat en de gematigde
nuance en overal zit wel iets in

En ik zit ook te denken: als wij van de emancipatie en van de
verdraagzaamheid zijn, moeten we dan zo'n andersdenkende, zo'n
antithese niet gewoon koesteren, als club?

tessa Oké...-

Dan stel ik gewoon rechtstreeks de vraag,
aan jullie – aan ons

Willen we meer of minder Christine, hier?

christine Ja, hallo...-

Moet ik dat gedogen?

Moet ik straks nog meemaken dat ik word geruimd, alsof ik een besmette geit ben?

floyd Sorry, hoor Tessa – meer of minder – zo simpel kan je dat echt niet stellen

Mijn antwoord zou trouwens ‘meer’ zijn

Dat is een conclusie die ik inmiddels heb bereikt

anil Voor mij is het duidelijk en ligt het heel rechtlijnig

Christine zit helemaal fout, qua voorkeur en oriëntatie – maar ik zeg ook: zolang ze dat maar beseft, zolang ze zich ernaar gedraagt en

zolang ze weet dat zij hier niet de regel is maar de uitzondering

Zo lang – en alleen maar dan – mag ze van mij bij onze club blijven

rené Oké – als dit de trend is...-

Ergens is het natuurlijk waar: emotioneel is ieder van ons een bootvluchteling, op weg naar Lesbos of Mykonos

Laat de Shakespeare Club dan een safe haven zijn

Een oecumenisch opvangcentrum zijn

christine Ja

Daar ga ik helemaal voor

Ik voel dat ik ook iets te zeggen heb en hier

kan dat

Hier ben ik een nomade en toch thuis

Mooie dingen maken

De waarheid te vertellen door dingen te verzinnen

Dat bevalt me

Van verschillende gezindten zijn we

En toch vormen we samen één club

Een levensclub, een kunstclub

De Shakespeare Club

De Shakespeare Club, een productie van
De Gemeenschap, ging op 27 januari 2017
in première in de Toneelschuur in Haarlem

Spel:

Christine van Stralen

Tessa Jonge Poerink

Floyd Koster

Anil Jagdewsing

René Geerlings

Regie:

Roy Peters

www.degemeenschap.nu

Rob de Graaf (Amsterdam, 1952) is toneelschrijver. Door hem geschreven teksten zijn uitgevoerd door onder andere Nieuw West, Dood Paard, Keesen&Co, De Gemeenschap en Orkater

www.watergat.nl

Toneelwerk o.a.

De Shakespeare Club – 2017

Distel – 2016

Stripverhaal* – 2015

Queens* – 2015

Beton* – 2014

Stand up, lie down – 2014

De avond (English spoken)* – 2014

Vuurvrouwen – 2014

Botox Angels* – 2014

White Lies – 2013

There is a discussion* – 2013

Colombina* – 2013

In die nag* – 2012

Pleinvrees* – 2012

Germanisch depressief – 2011

Freetown* – 2010
Interest* – 2009
Met Joran aan zee* – 2009
Stalker* – 2009
Amateurs* – 2008
Het harde rood van mijn gelijk – 2006
AHAB – 2006
Vrede – 2006
Schuur* – 2006
Love – 2005
Geslacht – 2004
Pony – 2003
Neanderdal – 2001
Ko – 2001
Rob – with a little help from my friends – 2000
Mission Impossible – 1999
Nu zou hij moeten spreken – 1997
2SKIN – 1996
Metamorfosen – Faces of Death – 1995
Les enfants du paradis – 1992
En een kleine jongen zal ze hoeden – 1991
Oost, een experiment – 1991
A Hard Day's Night – 1991
Pavlov – 1990
Lever – 1990
Pygmalion – 1989
Rinus* – 1987

We hebben je op het toneel gezien. Je stond daar maar en je deed niets
– 1978

* Deze teksten verschenen eerder in de reeks van De Nieuwe
Toneelbibliotheek (# 7/8, 17, 18, 30, 62, 71, 107, 134, 140, 153, 184,
215, 241, 253, 291, 298)